

PATVIRTINTA
Bendrojo pagalbos centro viršininko
2022 m. balandžio 19 d.
įsakymu Nr. 41V-30

VEIKSMŲ BENDRAJAME PAGALBOS CENTRE GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veiksmų Bendrajame pagalbos centre gavus neteisėtą atlygį tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja Bendrojo pagalbos centro (toliau – BPC) darbuotojų, gavusių neteisėtą atlygį, elgesį ir veiksmus.

2. Tvarkos aprašo tikslas – nustatyti, valdyti ir kontroliuoti BPC gaunamo neteisėto atlygio atvejus ir jų mastą, užkirsti kelią galimam papirkimui, kyšininkavimui ar kitokiam neteisėtam elgesiui.

3. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas), Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu, kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais draudimą priimti neteisėtą atlygį (dovanas), Rekomendacinėmis gairėmis dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimų, patvirtintomis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. KS-40 „Dėl Rekomendacinių gairių dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimų patvirtinimo“, Rekomendacija dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo, patvirtinta Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. lapkričio 13 d. sprendimu Nr. KS-291 „Dėl Rekomendacijos dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo“, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos dovanų politika, patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2021 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 1V-213 „Dėl dovanų politikos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje įgyvendinimo“, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2021 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-494 „Dėl dovanų politikos valstybinėje priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje įgyvendinimo“, ir kitais teisės aktais.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Darbuotojas** – BPC valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį.

4.2. **Dovana** – bet koks neatlygintinai perduodamas turtas ar turtinė teisė, kurią galima įvertinti pinigais (materialūs daiktai, paslaugos, kelionės, mokymai, narystė klubuose, išskirtinės nuolaidos, dovanų čekiai, pakvietimai į renginius (konferenciją, stažuotę, seminarą, pramoginį renginį), apmokėjimas už maitinimą, apgyvendinimą, transportą ir pan.) ir kai tokia dovana tiesiogiai susijusi su darbuotojo atliekamomis funkcijomis ar BPC vykdoma veikla. Dovana nelaikomi tik mažos vertės daiktai, turintys informacinę paskirtį (brošiūros, bukletai, katalogai, rašikliai), ir apdovanojimai, paskatinimai, numatyti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute ar kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose BPC darbuotojų skatinimo tvarką.

4.3. **Neteisėtas atlygis** – į BPC atnešti, atsiųsti (paštu, per kurjerį, elektroniniu ar kitais būdais) ar kitu būdu palikti pinigai, taip pat daiktai ar turtinė teisė, kurie nelaikytini dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika ir atitinkantys Tvarkos aprašo 4.2 papunktyje

apibrėžtą „dovanos“ sąvoką.

II SKYRIUS VEIKSMAI NETEISĖTO ATLYGIO TEIKIMO ATVEJ AIS

5. Darbuotojas, kuriam norima įteikti neteisėtą atlygį, privalo atsisakyti jį priimti. Apie tokius atvejus darbuotojas privalo informuoti BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrių Tvarkos aprašo 9 punkte nustatyta tvarka.

6. Jeigu darbuotojui siūlomas, žadamas duoti, duodamas neteisėtas atlygis atitinka kyšio¹ požymius arba provokuojama jį priimti, darbuotojas privalo perspėti tokį neteisėtą atlygį siūlantį, žadantį ar davusį asmenį apie jo daromą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką ir galimas pasekmes (galimą ikiteisminį tyrimą, baudžiamąją atsakomybę) ir pareikalauti nedelsiant nutraukti tokius veiksmus. Darbuotojas turi aiškiai pasakyti ir savo elgesiu parodyti, kad netoleruoja korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, ir neprovokuoti asmens duoti neteisėto atlygio (kyšio). Taip pat darbuotojas turi paaiškinti, kad jis privalės pranešti apie tai teisėsaugos įstaigoms.

7. Darbuotojas privalo atsisakyti priimti ir kitus daiktus ar turtinę teisę, kurie, nors ir neatitinka kyšio požymių, tačiau taip pat nelaikytini dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su darbuotojo pareigomis, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba paslaugomis, kai yra naudojamosi tarnybiniais tikslais. Darbuotojas privalo tokius daiktus siūlančiam asmeniui paaiškinti, kad jų priėmimas gali būti vertinamas kaip Korupcijos prevencijos įstatymo ar Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos etikos kodekso pažeidimas, ir paraginti neteikti, atsiimti siūlomus daiktus. Nepavykus iš karto perspėti neteisėto atlygio davėjo (pvz., jam pasišalinus arba kai neteisėtas atlygis atsiųstas paštu, per kurjerį ir pan.), jis gali būti kviečiamas telefonu, el. paštu ar kitais būdais (jei žinomi kontaktiniai duomenys) atvykti atsiimti atsiųstų ar paliktų daiktų. Jeigu nepavyksta minėtų daiktų grąžinti juos palikusiam ar atsiuntusiam asmeniui arba nežinoma, kas juos paliko ar atsiuntė, šie daiktai perduodami BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyriui.

8. Asmeniui, kuris išreiškė norą finansiškai ar kitokia turtine išraiška padėkoti BPC už suteiktas paslaugas, turi būti paaiškinta, kad tai jis gali padaryti skirdamas paramą ar labdarą pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą. Jei asmuo nori padėkoti darbuotojams už gerai atliktą darbą, jam gali būti pasiūloma padėkoti žodžiu ar raštu, pateikti įrašą BPC interneto svetainėje, ar pan.

9. Apie siūlytą, siūlomą, žadamą duoti ar duotą (paliktą, rastą, atsiųstą, perduotą per kitą asmenį) neteisėtą atlygį darbuotojai visais atvejais žodžiu, raštu, telefonu ar elektroniniu paštu nedelsdami privalo pranešti BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyriui.

10. Jei neteisėtas atlygis turi korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos požymių (atlygiu siekiama daryti įtaką darbuotojui, kad jis teisėtai ar neteisėtai veiktų arba neveiktų vykdydamas įgaliojimus), darbuotojas:

10.1. nedelsdamas skubios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 apie įvykį praneša policijai ir imasi visų priemonių galimai nusikalstamai veikai sustabdyti ir fiksuoti;

10.2. informuoja neteisėtą atlygį (kyšį) siūlantį, žadantį duoti ar davusį asmenį, kad jis, esant galimybei, turės palaukti, kol atvyks policijos pareigūnai. Jei toks asmuo pasišalino iš įvykio vietos, apie tai informuoja atvykusius policijos pareigūnus;

10.3. imasi priemonių įvykio vietai apsaugoti, kol atvyks policijos pareigūnai. Jeigu galimai neteisėtas atlygis buvo paliktas ant stalo, įdėtas į stalčių ar numestas ant žemės, rastas automobilyje, drabužių kišenėse ar kitoje vietoje, būtina palikti jį ten, kur yra, išskyrus atvejus, kai yra pavojus, kad neteisėtas atlygis gali būti pamestas ar sunaikintas;

¹ Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 230 straipsnio 4 dalį, kyšis yra bet kokios turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui (materialios ar nematerialios, turinčios ekonominę vertę rinkoje ar tokios vertės neturinčios) forma išreikštas neteisėtas ar nepagrįstas atlygis už pageidaujimą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą vykdančių įgaliojimus.

10.4. esant galimybei ir nepažeisdamas asmens duomenų apsaugos reikalavimų įvykį fiksuoja garso ar vaizdo įrašu;

10.5. jei yra asmenų, kurie galėjo matyti neteisėto atlygio davimo ar bandymo jį duoti faktą, užsirašo jų kontaktinius duomenis, kuriais būtų galima susisiekti, esant galimybei paprašyti palaukti, kol atvyks teisėsaugos pareigūnai;

10.6. apie įvykį informuoja BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrių.

11. BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrius, gavęs informaciją apie darbuotojui siūlytą, siūlomą, žadamą duoti ar duotą neteisėtą atlygį:

11.1. išsiaiškina preliminarias įvykio aplinkybes (asmens, siūliusio, žadėjusio duoti ar davusio neteisėtą atlygį, tapatybę, ketinimus ir pan.);

11.2. įvertinęs gautos informacijos turinį ir nustatęs galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos požymius, nedelsdamas informuoja BPC viršininką ir Lietuvos Respublikos prokuratūrą;

11.3. jeigu, įvertinus surinktos informacijos turinį, paaiškėja, kad nėra galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos požymių (pvz., daiktas paliktas atsitiktinai), apie tai pažymi Neteisėto atlygio registre (Tvarkos aprašo priedas), informuoja BPC viršininką ir imasi priemonių gautiems daiktams grąžinti arba siūlo BPC viršininkui priimti vieną iš Tvarkos aprašo 15 punkte numatytų sprendimų.

12. BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrius užtikrina pagalbą teisėsaugos pareigūnams atliekant aplinkybių tyrimą dėl neteisėto atlygio, pateikia surinktą informaciją ir su jais bendradarbiauja.

III SKYRIUS GAUTO NETEISĖTO ATLYGIO REGISTRAVIMAS

13. BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrius, gavęs pranešimą apie siūlytą, siūlomą, žadamą duoti ar duotą galimai neteisėtą atlygį, per vieną darbo dieną registruoja šį faktą Dokumentų valdymo sistemoje užpildydamas Neteisėto atlygio registro formą (Tvarkos aprašo priedas). Gauto ar palikto neteisėto atlygio dalykas turi būti nufotografuojamas, nuotraukos saugomos elektroninėje laikmenoje, susietoje su Neteisėto atlygio registru. Jei neteisėtas atlygis perduodamas teisėsaugos įstaigoms arba grąžinamas davėjui, tai pažymima Neteisėto atlygio registro pastabų skiltyje.

15. Jeigu neteisėtas atlygis nėra perduodamas teisėsaugos įstaigoms (nesant nusikalstamos veikos sudėties ir davėjui atsisakius jį atsiimti) arba negrąžinamas davėjui (nežinomas neteisėto atlygio davėjas), vadovaudamasis teisės aktais ir protingumo principu, BPC viršininkas rašytine rezoliucija priima vieną iš šių sprendimų:

15.1. neteisėtas atlygis perduodamas labdarai;

15.2. neteisėtas atlygis sunaikinamas;

15.3. neteisėtas atlygis nuasmeninamas ir naudojamas bendroms BPC ir jo interesantų reikmėms (pvz., bendrojo naudojimo patalpoms papuošti, įstaigos klientams pavaišinti ir pan.).

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Darbuotojai, pažeidę Tvarkos aprašo reikalavimus, traukiami tarnybinėn ar drausminėn atsakomybėn Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Veiksmų Bendrajame pagalbos centre
gavus neteisėtą atlygį tvarkos aprašo
priedas

(Neteisėto atlygio registro forma)

NETEISĖTO ATLYGIO REGISTRAS

Eil. Nr.	Gavimo data, laikas	Davėjas	Gavėjas	Koks atlygis ir aplinkybės: kada, kokių būdu ir forma siūlytas, teiktas, paliktas atlygis, jo požymiai ir t.t.	Atlikti veiksmai: faktą registravęs BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyriaus darbuotojas, kokių veiksmų imtasi, parengto dokumento data, numeris, nuotrauka ir kt.	Pastabos